

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 486
Ημερομ. Κατάθεσης: 24/10/2022

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

13 Οκτωβρίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Νίκη Κεραμέως.

Θέμα: «Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.»

Κυρία Υπουργέ,

Οι δύο θεσμοί του Ενδοσχολικού Συντονιστή και του Μέντορα, που εισήγατε πρόσφατα, έχουν προκαλέσει κλίμα πόλωσης μεταξύ εκπαιδευτικών και Υπουργείου Παιδείας δεδομένου ότι δεν συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

Παράλληλα, σε επιστολή την οποία προσφάτως μου απέστειλε ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής [Π.Ε.Σ.Ε.Α.], σχετικά με τη λειτουργία και τις προοπτικές της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) το νέο σχολικό έτος 2022 – 2023, επισημαίνεται ότι παραμένουν διαχρονικά τα ίδια προβλήματα όπως η έλλειψη διδακτικού και βοηθητικού προσωπικού καθώς και η καταστρατήγηση της εκπαιδευτικής νομοθεσίας με πλήθος παρερμηνειών της. Ως εκ τούτου δυσχεραίνεται η φοίτηση των μαθητών ΑμΑ και ΑμΕΕΑ.

Παρά τον διορισμό μόνιμων Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ΕΕΠ, ΕΒΠ καθίσταται φανερό ότι δεν αρκεί μόνο αυτό. Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση δεν περιορίζεται στη σχολική τάξη αλλά αφορά σε ευρύτερες παροχές σε βάθος χρόνου ώστε να καλύπτεται ολόκληρη η σχολική ζωή του παιδιού και να ικανοποιούνται οι ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες του.

Ενόψει της σπουδαιότητας της επιστολής του Π.Ε.Σ.Ε.Α. ακολούθως παρατίθεται αναλυτικά προκειμένου να καταστεί ευρέως γνωστή η κρισιμότητα της κατάστασης.

“Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πανελλήνιου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής-Π.Ε.Σ.Ε.Α.- σχετικά με την κατάσταση στα σχολεία όπως διαμορφώνεται μετά την έναρξη του νέου σχολικού έτους 2022 - 2023, παρατηρεί ότι δυο νέοι θεσμοί που εισάγονται στο σχολείο, του Ενδοσχολικού Συντονιστή και του Μέντορα, για τη βελτίωση της ποιότητας του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου έχει προκαλέσει κλίμα πόλωσης μεταξύ εκπαιδευτικών και Υπουργείου Παιδείας που μόνο στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου δε συμβάλλει. Ο τρόπος που έχουν νομοθετηθεί και η εφαρμογή τους από το καλοκαίρι, χωρίς διάλογο και γόνιμη συζήτηση με την εκπαιδευτική κοινότητα και τους αρμόδιους φορείς για την

ανταλλαγή απόψεων με σκοπό τη χάραξη ή μη μιας νομοθετικής ρύθμισης που θα είχε τη συναίνεση των άμεσα ενδιαφερομένων δημιουργεί αμφισβήτηση για τους πραγματικούς σκοπούς των νέων θεσμών και αντιδράσεις στην εφαρμογή τους από τους εκπαιδευτικούς.

Ο ορισμός του Συντονιστή και του Μέντορα από τον διευθυντή του σχολείου αποδυναμώνει τον Σύλλογο Διδασκόντων ως κυρίαρχο όργανο διοίκησης του σχολείου. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον ορισμό των υπευθύνων δεν διασφαλίζουν την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου αυτών- η επαγγελματική ικανότητα, τα προσωπικά χαρακτηριστικά και οι δεξιότητες του εκπαιδευτικού δε μετριούνται μόνο με πτυχία και διδακτορικά. Επίσης η διαδικασία εφαρμογής των υπουργικών αποφάσεων υλοποιείται με συγκεκριμένη, σταθερή ιεραρχία και τυποποίηση δραστηριοτήτων μεγεθύνοντας στην ήδη μεγάλη γραφειοκρατία που έχουν οι σχολικές μονάδες με συνέπεια την απώλεια πολύτιμου χρόνου και ενεργητικότητας, από μέρους των εκπαιδευτικών που θα μπορούσαν να αφιερώσουν στο διδακτικό τους έργο.

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής-Π.Ε.Σ.Ε.Α.- όσο αφορά τη λειτουργία και τις προοπτικές στο υποσύστημα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) το νέο σχολικό έτος 2022 – 2023 παρατηρεί ότι παραμένουν –διαχρονικά- τα ίδια προβλήματα με κύρια: την έλλειψη διδακτικού και βοηθητικού προσωπικού καθώς και καταστρατήγηση της εκπαιδευτικής νομοθεσίας με πλήθος παρερμηνειών της, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η φοίτηση των μαθητών ΑμΑ και ΑμΕΕΑ. Παρά τον διορισμό μόνιμων Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ΕΕΠ, ΕΒΠ γίνεται φανερό ότι δεν αρκεί μόνο αυτό. Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) θεωρείται το κάθε τι που προσφέρεται στο εκπαιδευτικό πλαίσιο που απαιτούν οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε μαθητή και μαθήτριας. Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση δεν περιορίζεται στη σχολική τάξη, πρέπει να προσφέρεται στον ευρύτερο χώρο του σχολείου και να παρέχεται σε χρονικά διαστήματα τέτοια που να καλύπτεται ολόκληρη η σχολική ζωή του παιδιού. Με την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση επιζητείται το παιδί - στα πλαίσια των δυνατοτήτων του- να γίνει ανεξάρτητο και παραγωγικό μέλος της κοινωνίας και για αυτό απαιτούνται: εξειδικευμένα υλικά, εξοπλισμός, ειδικοί χώροι, ειδικές υποστηρικτικές υπηρεσίες (διαγνωστικές, ιατρικές, ψυχολογικές, εκπαιδευτικές), ειδικά προγράμματα, ειδικές τεχνικές διδασκαλίας. Η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες δέχεται ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ισότιμα με τους άλλους ανθρώπους χωρίς αναπηρίες, είτε μόνοι τους είτε με την κατάλληλη υποστήριξη, πάντα όμως με τις κατάλληλες εγγυήσεις για την αποτροπή κατάχρησης.

Παρ' όλα αυτά και ενώ σε θεσμικό επίπεδο το «Ένα Σχολείο για Όλους» αποτελεί διαχρονικό μότο της πολιτειακής ηγεσίας, η παιδαγωγική της ένταξης των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο κοινό σχολείο προσκρούει στην άκαμπτη οργάνωση, δομή και λειτουργία του σύγχρονου σχολείου η οποία αποτυγχάνει να ανταποκριθεί στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών. Το σχολείο επικεντρώνεται στην παροχή γνώσεων μέσα από ένα αυστηρό διαχωρισμό σε

γνωστικά αντικείμενα με βασική επιδίωξη την θεωρητική γνώση και την σύνδεση του σχολείου με την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η πρακτική της ένταξης στις γενικές τάξεις των ΑμΑ και των ΑμΕΕΑ, που πιθανόν να παρεμποδίζουν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό την επιτυχή συμμετοχή στη συνήθη μαθησιακή διαδικασία, επαναφέρει στο προσκήνιο με μεγαλύτερη ένταση τα ζητήματα της διαφοράς και της διαφοροποίησης στις γενικές σχολικές τάξεις. Η φοίτηση των ΑμΑ και των ΑμΕΕΑ σε μια γενική τάξη προϋποθέτει διαφοροποιημένη οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας. Η κατάσταση που επικρατεί στο χώρο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης «εξακολουθεί να μην τυγχάνει της δέουσας και ανάλογης με τη γενική εκπαίδευση σημασίας από την πολιτεία» (Συνήγορος του Πολίτη, Ιούλιος 2022). Αυτή η αντίληψη αποτυπώνεται από την έλλειψη χρηματοδότησης από τον τακτικό προϋπολογισμό και την εξάρτηση της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης από την πρόσληψη αναπληρωτών μέσω ΕΣΠΑ, την έλλειψη επιμορφωτικών προγραμμάτων, την παραχώρηση αρμοδιοτήτων του ΥΠΑΙΘ στο υπουργείο υγείας. Για να εφαρμοστεί η ενταξιακή πολιτική επί της ουσίας και να εξασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες για όλους, απαιτούνται ριζικές αλλαγές όχι μόνο στη νομοθεσία, αλλά, κυρίως, σε πρακτικό και οικονομικό επίπεδο.

Σήμερα, αποτελεί επιτακτική ανάγκη η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση να χρηματοδοτηθεί από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, για την υποστήριξη εκπαιδευτικών της δομών σε κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα και αφού γίνει καταγραφή όλων των παιδιών και των εκπαιδευτικών τους αναγκών. Το κόστος πρέπει να αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Ένα κόστος που για κάθε παιδί με αναπηρία/εκπαιδευτικές ανάγκες είναι, σύμφωνα με ευρωπαϊκές έρευνες, σε σχέση με ένα κανονικό παιδί: 1/3.

Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση κοστίζει και πολλές φορές, ανάλογα το είδος της αναπηρίας, κοστίζει πέντε και έξι φορές περισσότερο, για να καλυφθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες σε επίπεδο διδακτικού και υποστηρικτικού προσωπικού, εξειδικευμένου προγράμματος με ειδικό σχεδιασμένο υλικό, προσαρμοσμένα υλικά και διασφάλιση της προσβασιμότητας. Αναγκαίο είναι, βάσει των δικαιωμάτων και της ισότητας όλων των παιδιών, πέρα από τη κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, να ληφθούν υπόψη οι υπηρεσίες κοινωνικής ενσωμάτωσης, οι υπηρεσίες θεραπείας και φροντίδας για ένα (μικρό) ποσοστό των παιδιών καθώς και οι υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας των παιδιών. Ο πολυσύνθετος πληθυσμός των παιδιών με αναπηρία/εκπαιδευτικές ανάγκες, έχει την ανάγκη συνέργειας και συντονισμού των διαφόρων φορέων που ασχολούνται με τα παιδιά ΑμΑ και ΑμΕΕΑ και τις οικογένειές τους για εξοικονόμηση πόρων, ποιοτική και αποτελεσματική παρέμβαση. Είναι καθήκον της Πολιτείας για τους μαθητές ΑμΑ και ΑμΕΕΑ να «παρέχονται αποτελεσματικά εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης, σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με το στόχο της πλήρους ενσωμάτωσης» (Άρθρο 24 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4074/2012).

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής Π.Ε.Σ.Ε.Σ.Α, εξαιτίας των διαχρονικών και των νέων προβλημάτων που προκύπτουν από την

αποσπασματικότητα των ασαφών νομικο-πολιτικών μέτρων και την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, έχει ζητήσει πολλές φορές να πραγματοποιηθεί ειλικρινής διάλογος στη βάση που απορρέει από την παραδοχή ότι η εκπαίδευση ως θεσμός είναι καθολικός και ενιαίος και στις μακροχρόνιες ερευνητικές μελέτες και προβληματισμούς από Ομάδες Εργασίας Επιστημόνων της Ειδικής Αγωγής, με όλους τους εκπροσώπους των συλλογικών φορέων των αναπήρων, καθώς και των γονέων και κηδεμόνων των παιδιών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε αφού επισημανθούν οι παθογένειες και οι αγκυλώσεις του μικροσυστήματος της ειδικής εκπαίδευσης να κατατεθούν προτάσεις και να παρθούν αποφάσεις για τη δρομολόγηση συγκεκριμένων και υλοποιήσιμων μέτρων σε συνέργεια και με άλλα εμπλεκόμενα υπουργεία, με στόχο την υλοποίηση του σκοπού της ειδικής εκπαίδευσης προς όφελος όλων των παιδιών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.”

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται η κ. Υπουργός:

- Προτίθεστε να προβείτε σε ειλικρινή διάλογο με όλους τους εκπροσώπους των συλλογικών φορέων των αναπήρων, καθώς και των γονέων και κηδεμόνων των παιδιών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες · ώστε αφού επισημανθούν οι παθογένειες και οι αγκυλώσεις του συστήματος της ειδικής εκπαίδευσης να κατατεθούν προτάσεις και να ληφθούν αποφάσεις για τη δρομολόγηση συγκεκριμένων και υλοποιήσιμων μέτρων σε συνέργεια και με άλλα εμπλεκόμενα υπουργεία, με στόχο την υλοποίηση του σκοπού της ειδικής εκπαίδευσης προς όφελος όλων των παιδιών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών